

13-09-2016

Sagsnr.
2016-0300658

Dokumentnr.
2016-0300658-3

Til Socialudvalget

Anbringelsessager i København

Socialudvalget tog d. 31. august 2016 Socialforvaltningens handleplan for styrket myndighedsindsats i sociale børnesager i København til efterretning.

Socialforvaltningen blev på udvalgsmødet bedt om at vende tilbage til Socialudvalget med et notat, som sammenholder de 78 anbringelsessager, som forvaltningen har screenet i sommeren 2016, med det samlede antal anbringelsessager i Borgercenter Børn og Unge. Notatet beskriver også mulighederne for at sammenligne sagsbehandlingen i sociale børnesager i København med andre kommuner.

Antallet af anbragte børn og unge i København

Forvaltningen har i sommeren 2016 screenet 78 sociale børnesager, som primært angår børn op til 12 år. 64 af sagerne handlede om børn i alderen 0-12 år, mens 14 af sagerne omhandlede unge i alderen 13-18 år.

Sagerne blev udvalgt på baggrund af kriterier, som Borgerrådgiveren har opstillet i forbindelse med sin igangværende egen drift undersøgelse af sager om samvær og sager om anbringelser. Forvaltningen har derfor udtrykt anbringelsessager hhv. med og uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren/-erne, sager med afgørelse om overvåget samvær mellem barnet og forældremyndighedsindehaveren/-erne og sager med regulering eller beskrivelse af fastsættelsen af samvær og kontakt mellem barnet og forældremyndighedsindehaveren/-erne.

For at give et billede af omfanget af de screenede anbringelsessager i forhold til forvaltningens samlede sagsmængde, har forvaltningen udarbejdet nedenstående tabel, som bygger på data fra CSC Social.

Tabel 1. Antal aktive anbringelser af 0-17 årige børn og unge i Borgercenter Børn og Unge pr. 1. september 2016

	0-12 år	13-17 år	I alt
Plejefamilie	247	192	439
Døgninstitution	32	94	126
Socialpædagogisk opholdssted	7	19	26
Eget værelse	0	19	19
Kost- eller efterskole	0	15	15
I alt	286	339	625

Kilde: CSC Social

Tabellen viser, at der pr. 1. september 2016 er i alt 625 anbragte børn og unge med sag i Borgercenter Børn og Unge. De screenede 78 anbringelsessager svarer til ca. 12,5 pct. af borgercentrets samlede antal aktuelle anbringelsessager.

Hvis man kigger på de 0-12 årige børn, som Borgerrådgiveren har fokus på i sin egen drift undersøgelse af sager om samvær og sager om anbringelser, svarer de 64 screenede sager med denne aldersgruppe til ca. 22 pct. af det samlede antal anbringelsessager med børn i alderen 0-12 år. For ungegruppen svarer de 14 screenede sager til ca. 4 pct. af det samlede antal anbringelsessager med unge i alderen 13-18 år.

I 39 af de screenede 78 sager blev barnet anbragt med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren/-erne, mens børnene i de resterende 39 sager blev anbragt uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren/-erne.

For at sammenligne denne fordeling af anbringelsessager med og uden samtykke i screeningen med forvaltningens samlede sagsmængde, har forvaltningen udarbejdet nedenstående tabel, som bygger på data fra Danmarks Statistik.

Tabel 2. Antal anbringelser med og uden samtykke i København

Anbragte børn og unge (0-18 år) pr. 31. december										
	2010		2011		2012		2013		2014	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Anbringelse uden samtykke	169	14,8	138	13,5	138	14,4	131	15,4	138	17,5
Anbringelse med samtykke	972	85,2	883	86,5	819	85,6	719	84,6	649	82,5
I alt	1141	100	1021	100	957	100	850	100	787	100

Kilde: Danmarks Statistik. Anbringelsestallene fra Danmarks Statistik dækker hele Københavns Kommune, dvs. anbragte børn og unge med sag i Borgercenter Børn og Unge og i Borgercenter Handicap.

Tallene fra Danmarks Statistik viser, at anbringelser uden samtykke fylder mere i det screenede materiale end i forvaltningens anbringelsessager generelt. Halvdelen af de 78 screenede sager er anbringelser uden samtykke, hvorimod alle anbringelser uden samtykke i 2014 (138 sager) udgjorde 17,5 pct. af alle sager med anbringelse af 0-18 årige børn og unge (787 sager).

Screeningen af de 78 sociale børnesager har vist en række udfordringer i sagsbehandlingskvaliteten. Det drejer sig, som beskrevet i forvaltningens handleplan som Socialudvalget tog til efterretning d. 31. august 2016, bl.a. om udfordringer i forbindelse med børnesamtaler, afgørelser om samvær og valg af anbringelsessted

og vejledningen til børn og unge om muligheden for en bisidder samt vejledning til forældre.

De konstaterede udfordringer i de screenede 78 sociale børnesager kan ikke umiddelbart omregnes til alle anbringelsessager i Borgercenter Børn og Unge. De 78 sager er ikke udvalgt repræsentativt, men efter nogle særlige kriterier formuleret af Borgerrådgiveren, jf. ovenfor, og en omregning af de fundne udfordringer til alle anbringelsessager vil derfor ikke give et retvisende billede af sagsbehandlingen i borgercentret.

Sagsbehandlingen i sociale børnesager i København og andre kommuner

Der findes ikke en database el.lign., hvor kommunerne kan sammenligne kvaliteten af deres sagsbehandling i sociale børnesager med andre kommuner. Dog findes der nogle værktøjer og kilder, der på forskellig vis kan give en vis indsigt i det arbejde, der udføres i kommunerne, og som beskrives i det følgende.

Ankestyrelsens praksisundersøgelser

Ankestyrelsen udarbejder praksisundersøgelser, hvor et mindre antal kommuner bidrager med konkrete sager inden for et givent område med henblik på, at Ankestyrelsen kan vurdere kommunernes praksis i sagsbehandlingen på området.

I 2011 vurderede og gennemgik Ankestyrelsen eksempelvis sager fra 16 kommuner, bl.a. Københavns Kommune, om afgørelser om flytning eller hjemgivelse af 12-17 årige, der er anbragt uden for hjemmet¹. Ankestyrelsen vurderede i praksisundersøgelsen, som blev behandlet på Socialudvalgets møde d. 25. januar 2012, at lovgivningen på området ikke var fyldestgørende overholdt i 83 pct. af de undersøgte sager.

Praksisundersøgelsen viste også, at reglerne vedrørende børnesamtalen ikke var overholdt i 70 pct. af sagerne. I screeningen af de 78 børnesager i sommeren 2016 fandt forvaltningen, at der i 4 af sagerne, svarende til 5 pct., manglede dokumentation for afholdt børnesamtale, eller hvorfor børnesamtalen er undladt.

Tallene fra Ankestyrelsens praksisundersøgelse og forvaltningens screening kan ikke direkte sammenlignes. Praksisundersøgelsen om flytning og hjemgivelse af anbragte unge vedrørte, sammenlignet med forvaltningens screening, sager med ældre børn og unge, som var udvalgt efter andre kriterier. Praksisundersøgelsen havde desuden fokus på en anden del af sagsbehandlingen i forbindelse med et

¹ Ankestyrelsens praksisundersøgelse om flytning og hjemgivelse af anbragte unge. November 2011

anbringelsesforløb, nemlig afgørelser om flytning under anbringelse eller hjemgivelse.

Forvaltningen modtog i forbindelse med offentliggørelsen af praksisundersøgelsen i 2011 Ankestyrelsens vurdering af Københavns Kommunes sager. 5 af de 81 sager, som Ankestyrelsen vurderede i praksisundersøgelsen, var fra Københavns Kommune. Ankestyrelsen vurderede, at sagsbehandlingen i 4 af disse 5 sager samlet set var i overensstemmelse med regler og praksis. Den sag, som efter Ankestyrelsens vurdering ikke var i overensstemmelse med regler og praksis, indeholdt en sagsbehandlingsfejl i form af, at reglerne om børnesamtalen ikke var overholdt.

I en anden praksisundersøgelse fra 2011 vurderede Ankestyrelsen 121 sager, hvor kommunerne havde truffet afgørelse om aflastningsophold, fast kontaktperson eller anbringelse af børn og unge i alderen fra 0-17 år.² 15 kommuner, herunder Københavns Kommune, deltog i undersøgelsen.

Ankestyrelsen vurderede i denne praksisundersøgelse, at 62 pct. af de gennemgåede sager ikke opfyldte alle betingelserne i lovgivningen. De hyppigste årsager hertil var manglende børnefaglig undersøgelse eller manglende rettidig udarbejdelse af børnefaglig undersøgelse; manglende handleplan eller manglende rettidig udarbejdelse af handleplan; og manglende samtykke til foranstaltningen fra alle relevante parter.

Praksisundersøgelsen viste bl.a., at der i sager om anbringelse var gennemført børnesamtale i 60 pct. af sagerne, og at kommunerne i ca. halvdelen af de sager, hvor der ikke var afholdt børnesamtale, havde vurderet, at samtalen ikke havde kunnet afholdes. Socialforvaltningens screening af 78 børnesager i sommeren 2016 viste som før nævnt, at der i 5 pct. af sagerne manglede dokumentation for afholdt børnesamtale, eller hvorfor børnesamtalen er undladt.

Ankestyrelsen vurderede i denne praksisundersøgelse også sagerne ift. lovens krav om børnefaglige undersøgelser. Der var børnefaglige undersøgelser i 53 pct. af anbringelsessagerne, som indgik i praksisundersøgelsen, og i 20 pct. af anbringelsessagerne var der ikke børnefaglig undersøgelse, fordi anbringelsen var akut. I de sidste 27 pct. af sagerne var der ikke udarbejdet børnefaglig undersøgelse, selvom der burde have været det. Forvaltningens screening af 78 børnesager viste, at der var børnefaglige undersøgelser i alle sager. Screeningen viste samtidig, at der i 11 ud af 24 sager med planlagte

² Ankestyrelsens praksisundersøgelser om inddragelse af børn og forældre i sager om frivillige foranstaltninger. April 2011

anbringelser manglede en børnefaglig undersøgelse, som peger på et anbringelsesgrundlag.

I forhold til handleplaner viste praksisundersøgelsen, at der i 85 ud af de 121 gennemgåede sager var udfærdiget en handleplan, mens handleplanen i 29 sager ikke var udarbejdet, selvom den burde have været det. I 47 af de 85 sager *med* handleplaner, var handleplanerne udarbejdet før, der var truffet afgørelse om foranstaltning, mens handleplanerne i 32 sager ikke var udarbejdet, før afgørelse om foranstaltning blev truffet, selvom den burde have været det. I 6 sager var foranstaltningen akut og handleplanen derfor ikke udarbejdet før afgørelsen. Forvaltningens screening af 78 børnesager viste, at der i 13 sager med planlagte anbringelser ikke var en forudgående handleplan.

Resultaterne fra denne praksisundersøgelse kan heller ikke sammenlignes direkte med forvaltningens screening af 78 børnesager. Praksisundersøgelsen omfattede en anden gruppe af børnesager, nemlig sager med børn og unge fra 0-17 år og både forebyggende foranstaltninger og anbringelser. Opgørelserne i praksisundersøgelsen var heller ikke de samme som i forvaltningens screening - fx var opgørelsen af udarbejdede og rettidige handleplaner i sagerne i praksisundersøgelsen opgjort ift. forebyggende foranstaltninger og anbringelsessager under ét, mens forvaltningens screening har fokuseret på, om handleplanen i de screenede anbringelsessager var udformet før afgørelse om anbringelse i planlagte anbringelser.

Praksisundersøgelsen blev behandlet på Socialudvalgets møde d. 4. maj 2011, herunder resultaterne af gennemgangen af de 8 sager fra København, som var med i undersøgelsen. Om de 8 sager fra København viste praksisundersøgelsen bl.a., at den børnefaglige undersøgelse manglede i 2 sager; at der i 1 sag ikke var udarbejdet børnefaglig undersøgelse, før der blev truffet afgørelse om at iværksætte en indsats; og at handleplanen i 3 sager ikke var udarbejdet, før der blev truffet afgørelse om at iværksætte en indsats.

Et tredje eksempel er Ankestyrelsens praksisundersøgelse om implementeringen af overgrebspakken fra 2015.³ Socialforvaltningen deltog med tre sager, og Ankestyrelsen havde positiv tilbagemelding på de gennemgåede sager og det sagsbehandlingssystem, der arbejdes med i forvaltningen, jf. sagen om Ankestyrelsens undersøgelse af kommunernes implementering af Overgrebspakken, som blev behandlet på Socialudvalgets møde d. 16. marts 2016.

³ Ankestyrelsens undersøgelse af evaluering af Overgrebspakken. December 2015.

Ankestyrelsens statistik

Ankestyrelsen behandler alle klager over afgørelser truffet i Socialforvaltningen på børneområdet og udarbejder også forskellige statistikker om de klagesager, de behandler.

Fx kan man på Ankestyrelsens hjemmeside trække data, hvor man på forskellige lovområder kan sammenligne forskellige kommuner i forhold til antal klager behandlet i Ankestyrelsen, og hvad Ankestyrelsens klager er resulteret i (stadfæstelse, ændring, hjemvisning eller afvisning/henvisning af kommunens afgørelse). En procentvis høj andel af stadfæstelser indikerer, at sagsbehandlingen har været korrekt, mens et højt antal hjemvisninger viser, at sagsbehandlingen ikke har været tilfredsstillende i sagerne. Omvendt kan et højt antal af ændringer være udtryk for, at Ankestyrelsen fastlægger et andet skøn end kommunen, men dette betyder ikke nødvendigvis, at kvaliteten i sagsbehandlingen ikke har været tilfredsstillende.

Tabel 3 viser tal for Ankestyrelsens afgørelser af klager over behandlingen af sager efter servicelovens § 52 fra 6 byerne i første halvår i 2016. Tabellen er udarbejdet af Socialforvaltningen på baggrund af træk fra Ankestyrelsens statistik og dækker over både det forebyggende område og anbringelsesområdet, da klager over forebyggende foranstaltninger og anbringelser på børneområdet i Ankestyrelsens statistik registreres under den samme bestemmelse – servicelovens § 52.

Tabel 3. Klager på børneområdet (servicelovens § 52) i 6 byerne i 2015 og første halvår af 2016

Kommune	2015					2016 (1. halvår)				
	Afgjorte sager i alt	Heraf stadfæstelser	Heraf hjemviste	Heraf ændringer	Heraf afvisning / henvisning	Afgjorte sager i alt	Heraf stadfæstelser	Heraf hjemviste	Heraf ændringer	Heraf afvisning / henvisning
København	44	23	13	5	3	15	10	2	2	1
Aarhus	16	9	5	2	0	5	4	1	0	0
Aalborg	9	7	1	1	0	6	2	4	0	0
Odense	17	9	5	1	2	4	2	2	0	0
Randers	4	2	1	0	1	5	2	1	1	1
Esbjerg	14	7	4	3	0	2	1	1	0	0

Der findes også på børneområdet årlige statistikker for anbringelses- og underretningsområdet. Det er dog begrænset, hvad disse rapporter siger om kvaliteten i sagsbehandlingen i den enkelte kommune.

Således siger et højt antal underretninger eller anbringelser ikke i sig noget om kvaliteten af det faglige arbejde, der sker i sagsbehandlingen i den pågældende kommune. Fx kan en stigning i antallet af underretninger være resultatet af, at flere borgere og flere professionelle, der arbejder med børn og unge, underretter tidligere, når de er bekymret for et barn eller en ung.

Den Permanente Task Force

Den Permanente Task Force under Socialstyrelsen har ikke udgivet opgørelser eller sammenligninger af deres forløb i de enkelte kommuner. I stedet udgiver Socialstyrelsen forskellige materialer, der kan understøtte kommunerne i korrekt sagsbehandling mv.

Ombudsmanden

Ombudsmanden har siden 1. november 2012 har haft et kontor, som særskilt beskæftiger sig med børnesager. Ombudsmanden udgiver hvert år en beretning for området. I forhold til kommunerne omfatter beretningen et samlet antal sager for alle kommuner, hvorfor tallene fra Ombudsmanden ikke kan bruges til at sammenligne kommuner.

Det findes således statistikker og undersøgelser om kommunernes sagsbehandling på børneområdet, som forvaltningen løbende følger med i og på forskellig vis anvender i forbindelse med udviklingen af indsatsen på området. Forvaltningen kan dog ikke på baggrund af de tilgængelige kilder konkludere, hvordan Københavns Kommune generelt klarer sig i sagsbehandlingen af sociale børnesager sammenlignet med andre kommuner.